

P. Fraszuk

PSB / DSP
Received / Received
1913

КАНАДА

„КАНАДА“
виходить кожного тижня у вівторок.
Річна передплата в Канаді \$1.00
За границею \$1.50
Видає
РУСЬКА ВИДАВНИЧА СПІЛКА в КАНАДІ
Адреса: „КАНАДА“
261 Fort Str. — Winnipeg, Man.

CANADA

„CANADA“
Ruthenian Weekly
Published every Tuesday by
RUTHENIAN PUBLISHING CO. Ltd.
of CANADA
The best medium for advertisements.
Subscription Per Year \$1.00
Address: „CANADA“
261 Fort Str. Winnipeg, Man.

ЧАСОПИСЬ ПРОСВІТНА, ЕКОНОМІЧНА І ПОЛІТИЧНА.

РІК I. Віпнігет, Ман. Вівторок 11 Листопада 1913. Число порядкове 11. Winnipeg, Man. Tuesday November 11-th 1913. Число 11

До наших читачів.

Кожний з наших читачів, котрий прислав до кінця цього року цілорічну передплату на „Канаду“, в сумі \$1.00, буде нашу часопись діставати через цілий слідуєчий рік.
Хто знов приймає нам 5 цілорічних передплатників, буде діставати нашу часопись через цілий рік даром.
Хто ще передплати не прислав, нехай спішить ся бо ми будемо приневолені часопись затримати.
Адміністрація „КАНАДИ“

НОВИНИ.

Армія Сп. Держав переступить границі Мексики.

Президент Сп. Держав Вілсон в відповідь на вороже і неприхильне поведене президента Мексики, Гуерти, — рішив ся вкінці на дійсню інтервенцію і повідомив о своїх замірах всі європейські держави, які, як загально сподіють ся, не будуть робити сему підприємству президента Вілсона ніяких перешкод. — До інтервенції причинило ся певний мірі се, що Гуерта цілком не хотів відповісти на жадане Сп. Держав, вислане ще минулого тижня, а в яким не двозначно домагаю ся добровільного угуплення Гуерти зі становища президента та переведення нових, „чистих“ виборів, підчас яких всі мексиканські горожани могли б без боязни віддавати свої голоси та вкінці порішити, хто має бути президентом.

Атентат на генерала Ф. Діаза.

На генерала Ф. Діаза який був кандидатом на президента Мексики та на

американським кораблі утік перед переслідуванням Гуерти, зроблено в Гавані атентат, з якого Діаза виник кілька тяжких ран в голову і шию. Вивовника арештовано і посаджено в тюрму; є він мексиканцем і як сподівають ся, має бути на сланим через Гуерту. Діаза забрано до шпиталю, де лікарі осьвідчили, що рани не суть небезпечніми і він через кілька тижнів буде здоров.

Болгарія і Австрія.

Болгарські газети оголошують тепер урядовий документ, підписаний найвизначнішими болгарськими політиками, з якого виходить що на коронній раді, яка відбула ся безпосередно перед війною з Сербією і Грецією всі провідники болгарських стороництв поручили болгарському урядови, заки розічне воєнні кроки забезпечити Болгарії свободну акцію з боку Туреччини і Румунії та постаратися о поперте Австрії. Болгарський уряд на чолі з королем Фердинандом сего не зробив, підлягаючи ціл-

ковито піддантам російських дипломатів. Болгарія має завдячити тільки Росії що війну з Сербією і Грецією прогнала. Отже болгарські народні провідники жадують від короля, щоби свою будучу політику опері повів на платформі порозуміння з Австрією.

Княжна утікла від свого чоловіка.

З Лондону доносять, що російська архикняжна, Марія Павловна, донька великого князя Павла Александровича, а жінка шведського принца Віліяма, покинула його та прибула до свого батька, що пробуває саме тепер в Парижі, і заявила, що зажадує ціну не поверне і не буде жити з своїм чоловіком.

Причиною сього мала бути та обставина, що шведський принц Віліям заборонив своїй жінці, російській княжні, приятельських зносин з капітаном Савінським, російським амбасадором в Штокгольмі, і підчас суперечки погурбував єї чинно. Королівський двір в Штокгольмі старає ся цілу справу утихомирити, та пробує наклонити архикняжну до повороту.

Здетронізоване короля.

Державна Рада Баварії ухвалила внесок, щоби теперішнього баварського короля Отона здетронізувати, і проголосити королем Баварії його свояка, князя Людвіка. Король Ото є тяжко умово хорий так, що майже від часу вступлення на престол був лиш з імени королем, бо в дійсности керму держави вів все в його зас-

тупстві котрийсь з його найблизших свояків. Князь Людвик минулої п'ятниці зівстав коронований, та зложив присягу, що буде повинувати ся конституції, та буде робити на добро краю і його підданих.

Самоубійство шпіона.

До Волочиск приїхав залізницею якийсь чоловік, і дівий по мужицьки, а що його поведене було підозріле для жандармерії, вона не пускала його з очий. Переконавши ся, що чужинець оглядав далековидом околицю Волочиск, військові будинки, залізничий дворець, будинок цювлого уряду, а потім робив фотографічні знімки. Коли жандарми хотіли його арештувати, чужинець утік та коли хтів вскочити до поїзду, що відїздив до Підволочиск, жандарми вистрілили кілька разів, Чужинець відповів на се револьверовими стрілами. Його поцілила одна куля і коли побачив, що не вистрелить ся, вистрелив ще двічі собі у висок і упав мертвий на землю. Сконстатовано, що він був пероодітий, носив перуку і мав при собі російські гроші. Тотожності не справджено, бо не найшли при нім ані паперів ані документів. З лица виглядав на інтелігентного, около 30-літнього чоловіка. Догадують ся, що се мусів бути шпіон.

Вибори в Нью Йорку.

В Нью Йорку відбуває ся тепер завзята виборча кампанія; двох кандидатів на урядмайора міста, іменно McCall-а, члена демократичної партії якого цілою си-

лою попірає сильна демократична організація т. зв. Тамани, і Mitchel-а, кандидата републиканців, індепендентів і фувионістів. Обі кандидуючі сторони ведуть за собою шалену агітацію, при якій не щадять собі взаїмно найгірших закидів. Демократів оборює найбільше завзято Сульцер, якого завдяки демократам відсунув недавно державний трибунал від його уряду за неповнені політичні провини.

Последні вістки доносять що Мічел зівстав вибраним.

75 центів тузін яець.

Брак яець в НьюЙорку спричинив се, що тузін яець продає ся там тепер по 75 центів. Продавці пояснюють сцю дорожню тим, що яець трудно достарчити, та говорять, що в короткім часі ціна ще піднесе ся так що тузін буде коштувати 80 до 85 центів. Продавці зачумують спровадити яйці з Європи, а тим самим обнизити ціну.

Звільнене Жидів від військової служби.

Російське міністерство війни носить ся з наміром внести перед Думою законопроект, щоби Жидів цілком звільнити від обовязку служби при російським війську. За звільнене від військової служби кожний Жид має платити поголовний військовий податок. Свій намір мотивує міністерство війни тим, що Жиди не представляють для російської армії ніякої боевої вартости, противно своєму нехітю до сповнюваня військоких обовязків та революційною пропагандою, вони тільки деморалізують російських жовніврів.

Обрабував потяг.

Недалеко місточка Омага в стейті Небраска затримав сам один розбишак потяг Ілудний з Чикаго і загрозивши службі і насажирам револьвером забрав від них 300 доларів в грошнях і 4 дорожні годичники. Забравши свою добычу вистрелив на пострах кілька разів у воздух і зник в близьких корчах. Завізвана поліція урядила сейчас погоню за розбишакою, однак доси не удалось його зловити.

Хитрі ошуканці.

Часопис доносить про слідуєчий випадок, який

Горожани і Податновці варди 5!

Пам'ятайте, що дня 12 с. м. о год. 8 в вечер відбудєсь велике віче виборче в гали В. Хлопаня cor. Burrows & McGregor.

На віче се повинні прийти всі, бо порішити мають ся важні справи дотикаючі сеї варди.

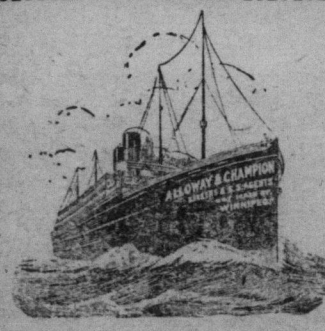
Комітет

перед кількома днями дучив ся в Римі. До одної з перворядних реставрацій в тім місті, зайшов дуже порядно одітий панок і казав собі подати як найкращий обід зі всякими присмаками та напитками. Коли сей гість вже доволі наїв є і по обіді закурив собі дороге цигаро, приступив до нього господар з поліційним агевтом, котрий попросив удати ся з ним на поліцію, а рівночасно порадив захоувати ся супокійно, бо в протиннім случаю заложить йому на руки кайданки. Гість удав ся супокійно за поліційним агентом, котрому властивий реставрації ще подякував за те, що арештоване перепровадив супокійно, не роблячи скандалу та заявив, що по рахунок за обід прийде на поліцію, так як се йому агент порадив.

Можна собі представити, яке велике розчароване мусіло спіткати властителя реставрації, коли на другий день прибув на поліцію та зажадав гроший за обід арештованого пана, — а йому там відповідь, що про подібне арештоване цілком нич не знають. — В короткім часі за подібними „рахунками“ прибули на поліцію ще два други, властители реставрацій в місті, яких спіткала така сама пригода, як першого. — Оказалось іменно, що всі вони внали жертвою хитрих обманців, котрі перебираючись на переміну, то за великих панів, то за поліційних агантів, годували себе по реставраціях дорогими стравами та напитками.

Трен забив 6 коний

Недалеко Манітов, Ман, тягаровий трен забив шість молодих коний, які спочивали на жезліничій треці. Коні єі були власністю фермера Э. Гармера. Шкода виносить около 1000 доларів.

ШІФКАРТИ ДО КРАЮ!

КРАЯНИ:
Як ідете до краю сеї осени, не забудьте прийти до нас по шіфкарту. У нас можна купити шіфкарту до краю на всі Лінії і також можна їхати через Канаду або НьюЙорк.
Ми продаємо шіфкарти по слідуєчих цінах, які є варіанші можливі.
Шіфкарта з Віпнігету до Кракова коштує \$70.00
" " " Львова " 73.00
" " " Черновець " 74.50
" " " Тарнополь " 73.85

Як маєте гроші і хочете тут змінити, то ми вам зміняємо і беремо лишє два центи від долара змінного; се є знижена ціна для тих людей, що у нас беруть шіфкарти. Як нехочете везти гроший з собою, то ми вам пішлемо, так, що самі відберете як приїдете до краю. Наша спілка вже провадить інтерес 34 роки і тепер зістала інкорпорована, так що є одна з найбезпечніших офісів в Канаді.

Наш офіс отворений від 9 рано до 9 вечером що дня.
ALLOWAY & CHAMPION, LTD. 667 Main Street Winnipeg, Man.
C. GENIK, Управитель зарп. відділу.

Вісти зі Старого Краю.

Галицькі Українці готують ся до борби.

В Галичині, де Поляки заховали свої руки від усіх можливих способів кривавих і не діюг просвітку руською населенку, руські кочи рівночасно не тільки поголодали, але й прийшли до Русинів-Українців мусити прийти в короткім часі до завзяті борби між обома націями. Русини до тепер все надіяли ся, що великі спори удасть ся залагодити дорогою переговорів, однак через се вже перш грубо ошукали ся, бо значаність галицьких Поляків не має границь. Поляки, хоч кричуть про свою прихильність до Русинів, та називають нас „братнім народом“, в дійсності однак вони суть найзавзятішими ворогами Русинів та радби їх уточити, як то говорять ся, в ложі водн. — Попри всякі крики, які заповідають Поляки Русинам на полі економічній, просвітній та в оці, де мають до сего нагоду відновити свої права в постійнім часі світі дивний клич: „Лать на схід!“ Себо, щоб Поляки з західної Галичини переселили ся до східної та виперали, пригнавши руських каторжників з їх землиць оронуваної від квів руською сивою і потім тим самим, щоб синоплицити і скласти часті Галичини та стерти цілком з лиця землі галицьких, а де дад, навіть і Буковинських Русинів-Українців.

Сі заковів Поляків галицькі Українці добре пізнали і бачучи, що дорога переговорів з Поляками не доведе до нічого, задумали тепер взяти ся до острій борби та анти-крим не угукувати зі своєю гачовицею, від своїх елуних і справедливих домагань. В українських галицьких часописях почали від недавня поьявляти ся чимраз то частіше звинувачення та наклики до острій бороти з Поляками та з австрійським правительством, яке йде на руку Полякам, а противно не хоче сповняти домагань Русинів.

Руські соймові і парламентарні послы ухвалили недавно на своїй нараді як у львівським соймі так і в ієнським парламенті при найближій нагоді зробити обструкцію та не допустити до нарад або ухвалення деяких державних колючостий доти, доки як Поляки так і австрійське правительсто не змінять свого становища в відношеню ся до Русинів та не задоволять нашого населення.

З послами та провідниками, які готують ся до борби, симпатизує і идевсь український народ та общіє підпомогти їх в сій боротбі. А українські представителі маючи за собою попереднє все

нороти, мають відню в бороти належні їм права та стати вже рад господарями в своїй хаті, на своїй рідній землі.

Українські послы і правительство.

Дня 6-го м. в. на віване голови українського клубу зібрали ся в клубовій салі засідань у Відні всі українські послы на клубове засідане.

Цілі два дні радили українські послы. Головним предметом нарад було ставовище нашого клубу до правительства. Голова клубу др. Коць Левийський в жалем і огірченем представив як всі заходи наших послів при помочи компромісу та при заховаю уміркованої тактики супротив правительства так центрального, як також краєвого, а дальше мимо найліпшої української сторони не довели до ніякого результату. Справу українського університету відложило правительсто на найпінінше, поки не залагодить ся справа виборчої реформи (оюму: тимчасом нема ніяких виглядів на скоре залагоджене виборчої реформи, тому і справа університету повела у воду сі. З огляду на се ціл президент клубу рипляв зречи ся свого уряду, тимбі, більше, що ся дводить безуспішна політика наших послів викликає серед цілого українського населення в краю велике невдоволене.

В нараді заборали голоси всі члени клубу з усіх сторін краю. З окрема закинуено правительству, що оно в першій мірі повинно в розбитю емігрантської української університету і справу виборчої реформи до оюму, яка була вже товедена до компромісу. З обуренем означено дальше, що центральне правительсто, щоб приєднати українську оботруцію і тим оспособом себе ратувати, ужило навіть особли дисаря. Тоді коли правительські голови при ухваленню військового закова видав дисар відручне письмо до Русинів і заєввив, що ніяка справа національна в Галичині не буде порушвана без згоди обох народів в краю. Нині правительсто доміть найвише дисарське саово і без дивляючи навіть Русинів дас концессию на засноване польської гірничої академії в Крикові. З меншим обуренем многі бесідники вказували на систему краєвого правительства на полі шкільництва, яка полягає попросту внарожденем Русинів, вказуючи на сотки руських заточенців, скарбників, почтовців жандармів і т. п. перенесених насильно до західної Галичини.

Акцію ратункову з приводу елементарних нещастя осуждено остро, бо ся акція з огляду на розмір катастрофи, є спізнана і невістарчаюча.

Остаточню клуб українських послів рішив виступити проти правительства безощадно і поборювати його всіма способами. А коли президія клубу заявля, що вона годить ся на таку позиційну політику і о де її держатись, послы не тільки знова тих самих людей до президії. Дня 7. вечером на жадане українське клубу визначив президент міністрів конференцію з клубом і ту президія заявила своє становище і висказала невдоволене цілого народу із проволікання правительства наших житєвих інтересів. Президент міністрів боронив ся як міг, остерігав перед утратою симпатій в парламенті, признав вправді, що в справі університету і виборчої реформи нічого не зробилось, однак відкинув від себе вину в зв'язуванні на обставини. В справі елементарних катастроф подав до відома, що правительсто тому опізнило ся в справу, бо не одержало вчас з намісництва звітів з розмірами катастрофи. Потім, що справа університету відложена, але буде залагоджена. Та ся відповідь не вдоволяла наших послів. „Слів маємо досить, тепер перагаймо діла!“ сказав остро наш послы на всі ті викрутаси. Штюрка і дагодять ся в найближній нараментарній сесії, амстунуть проти правительства з безощадною боротбою.

Боротьба бика з потягом.

Перед кількома тижнями лучили ся в Галичині недалеко Нового Самча досить сьмішна подія. До Грибова їзав тягаровий потяг, що вирив ся з рук селянам, які провадили його на ярмарок до Грибова. Від побачивши на дорозі машину від потягу став з нею до бороти і почав з цілою силою валити рогами в машину. Машиніст затримав потяг, думаючи, що дурний відусуєть ся, бачучи однак, що селяни помагали, пустив пару і зміусив розашеною вола усунути ся з дороги; по хвили однак він припустивши, що машиніст не далеко робітникам удало ся його стягнути з треки. В населі-ник егації в Грибові казав упертого вола „заарештувати“ і відпровадити до магістрату, де по него має зголосити ся в частитель.

Замак проти Австрії.

Як доносять часописи, сільство проти компанії Canadian Pacific вказало, що ся компанія провадила, свою діяльність в Австрії в порозуміню з австрійським правительством, яке при помочи сеї компанії хотіло ослабити військову силу Австрії агітуючи за еміграцією та вислаючи з краю молодих людей, забравши до війська, а навіть вже покликаних до війська жоварів.

Результат кілька місячної роботи компанії Canadian Pacific, в якій то часі повисше 100 тисяч приналежних до війська людей побутило границі Австрії, найліпше вказує на те, як велике спугошене в австрійській армії спричинили би дальня діяльність згаданой компанії. Бачучи се, австрійське правительсто зарядило як найостріпши дохадженя проти винних, та поручило заходи до цілковитого спиненя еміграції.

Австрія не жартує.

Що Австрія не жартує в своїх зарядженях проти обмеженя емігації австрійських горожан, про се свідчать послідні вістки, які доносять, що австрійський уряд після замкненя бюр та арештованя урядників компанії Canadian Pacific, забрав ся тепер до других компаній та банківських виглядів замиканя їхні бюра.

Перед кількома днями іменно замкнено еміграційні бюра корабельної

компанії Гамбург-Америка у Львові і Відні та Австрійських в Триєсті і Кракові. Рівночасно з замкненем сьм бюр, арештовано урядників та урядників, які в них приковали.

Страшний морд 15-літнього хлопця.

Минушого місяця став ся в місті Снятині, в Галичині, страшний, прямо недоувіреня випадок. 15-літній хлопець, Василь Равлюк, замордував 10-літнього сина Томащука, в тій ціли, щоб забрати його одежину. Равлюк, будім бачучись з малим Томащуком, поведив його в землю і дусив за горло доти, доки своєї жертви не задусив на смерть. Щоби бути певнішим смерти хлопчини, пробив ще його ножем, а опісля стягнув з него одежину, а тіло вкинув до ріки при помочи свого молодшого брата. Обоє хлопців арештовано і затримано в арешті. Батько сьм хлопців Равлюк відсидів ріннож за убийство 28 літ у в'язниці.

Боротьба бика з потягом.

Перед кількома тижнями лучили ся в Галичині недалеко Нового Самча досить сьмішна подія. До Грибова їзав тягаровий потяг, що вирив ся з рук селянам, які провадили його на ярмарок до Грибова. Від побачивши на дорозі машину від потягу став з нею до бороти і почав з цілою силою валити рогами в машину. Машиніст затримав потяг, думаючи, що дурний відусуєть ся, бачучи однак, що селяни помагали, пустив пару і зміусив розашеною вола усунути ся з дороги; по хвили однак він припустивши, що машиніст не далеко робітникам удало ся його стягнути з треки. В населі-ник егації в Грибові казав упертого вола „заарештувати“ і відпровадити до магістрату, де по него має зголосити ся в частитель.

ПЕРЕЧИТАЙТЕ УВАЖНО

У Львові виходить нова українська газета, з численними образками, н. н.: „Добра Новина“ народна часопис, посвячена ширеню просвіти і

науки та еуспільним і господарським справам ДОБРА ПОВИНА“ призначена для широких народних мас. Подане в найприступнійшій формі статі просвітні, науково-наукові, еуспільні і господарські, вістки з біжучого політичного життя, важливі події з цілого світа, писаня з краю і Америки, погради і поученя, образки, повістки, оповіданя, вірші, сьміхованки, загадки і т. п. ДОБРА ПОВИНА“ виходить покінно що два тижні, а опісля буде виходити кожного тижня. „ДОБРА ПОВИНА“ коштує на цілий рік: в Америці і в Канаді 1 долар і 50 центів. Коштів перед-

платки „ДОБРОЇ ПОВИНИ“ остає крім газети 4 книжки на рік (в тім календар). „ДОБРУ ПОВИНУ“ повинні замовити собі реітоварити, кождо щільня в кождий, хто тільки вмє читати. Число на обкладинці показує, скільки послать ся кождому даром, хто пришлє свою докладну та виразну адресу. Гроші і письма для „ДОБРОЇ ПОВИНИ“ посилайте на таку адресу: „Добра Новина“, у Львові, ул. Ів. Скупинського 9, 83 (Lemberg, Austria.)

Кілько американські великі міста видють на шкільні діли.

Цікаве зіставлене подає часопис „Гідлер Нью Йорк“, орган стовірінєзя туди, які міста в найбільш их міст Злучених Держав і гади в р. 1910 на шкільні ціли:

Ся статистична тибела представляє ся так:

Число мешканців	місто	видні квоти на школи	затяг
2,185,583	Шікаго	\$9,5300.574	\$1,361.20
1,549,008	Філадельфія	6,076,183	3,922.60
687,029	Ст. Луїс	2,904,882	4,228.20
670,585	Бостон	4,418,756	6,589.60
560,663	Клівленд	2,688,371	4,795.00
558,485	Валтмор	1,864,916	3,339.20
533,905	Пітсбург	2,752,542	2,155.50
476,883	Нью Йорк	30,753,423	6,451.50

НАЙКРАЩУ МУЗИКУ ДАЄ

Красний Грамофон

Виплати лише \$3.00 а решту як отримаєте — а вишлємо Вам красний шильон!

Колумбія грамофон Б. Зі

Б. Зі се дуже гарна, добра і дешева машина, викінчена з магоногового дерева гарно політерована, з сильною спруживою, добре будована, грає чисто голосно і гарно, труба гарно смаліювана. Величина машини 12 цалів квадрат. Ціна разом з 12 куєниками до гриня і 700 голок лише \$25.00

Колумбія Б. Н. великий грамофон грає три рекорди за одним накрученем з 12 куєниками до гриня — лише \$35.00

Дасмо на 5 літ гаранцію і ласасмо 1000 голок та 12 найкращих штук (6 подвійних плит) даром.

Каталог книжок і інструментів 170 сторін даром.

Ruska Knyharnia
850 MAIN St. Winnipeg, Man.

КУПУЙТЕ ШЕРИ

в Руській Видавничій Спілці

яка видає

руську тижневу часопись „КАНАДУ“

Інкорпорований капітал Руської Видавничої Спілки вносьть \$20,000.

Шери пролають ся по \$1.00 (одному доларови) один.

Кожий Русин повинен купити собі шер в нашій Спілці і стати членом нашого видавництва та інтересуватись його розвитком.

Но всякі інформації пишїть на адрес:

„CANADA“

261 Fort Str. Winnipeg, Man.

Ширїть і передплачуєть часопись „КАНАДУ“

Передплата вносьть тільки \$1.00 на рік.

Вегревилла Алта. Нов. 4-го Хв. Редакції!

Прошу помістити в часописі „Канада“ моєх на- ру сів.

— Я читаю часопис і нахожду в них багато шток про упадок та при- кре положенє лібералів в Канаді — і про се знає майже цілий сьвіт, та ні- хто однак лібералів не жа- лує, бо всі знають, що вони собі на се заслужи- ли. Тільки в нас у Аль- берті ще нахобіть ся та- кі руські ліберали, що по- уваляють лібералів та гри- ують ся їх упадком. Пра- да, у нас ще цюкціо правительствє лібералів, однак ніхто вже на сум- ніває ся, що внодо довше потребає, як до сїдухо- них виборів.

— Наші руські фармери будуть добре пам'ятати не скоро забудуть на та криваві, які ліберали за- поділяли даїшим учителям, а рівночасно і всім на- шому населеню, відбира- ючи нам те, що для на- роду може бути найдо- рше — се є рідну мову, рідне слово, яке ще на- с тримає і охороняє наш наріч від вивародованія.

У нас є один лібераль- ний агітатор який грає ролю великого народо- любця! Він то підчас ви- борів і небо обидє для фармерів — а по виборах то вже і чути про нього нема. — Як у нас були давновідомі вибори, то всі „народолюбці“, на имя йому Петро, — прямо роз- писав ся, так агітував за н. Бойлом, який є тепер міністром просвіти та проганяє наших учителів, а коли його запитано чому він агітує за Бойлом, то наш Петро сказав, що він се робить з народно- го обов'язку. Здало ся, щоби Петро сказав тепер народови, що він для нього здобув в особі н. Бой- ла.

— Чим Ви и Петро мо- жете тепер похвалити ся перед народом? Чому тепер не скажете ніч про вашого міністра просвіти і про його прав- лінє та відношенє ся до Русинів в Канаді?

Перед виборами, то бу- ло багато наших учителів, а по виборах пан Бойл не лишив майже ні одного, бо всіх повганяв — а наш Петро, що говорив на се! Мовчав та ли- ше усміхав ся.

Таких то народних про- відників ми маємо! Наші фармери однак вже на- них підняли ся і нині ви почувте нераз між людьми: Коби скоро прий- шли сїдухоє вибори, то ми з такими навіями Бо- лами та їх агентами Пет- ром і його соратниками.

Крім сїдухоєного Петра, маємо ще тут на- шана Шандра, що сам іно говорити, аби вигна- бли українських учите- лів та криваві одного рогорича! Тобу! Чим в дїяшги в Альберті. Шандро думає, що бу-

...кім криє... та ні... Чо- тирь роки... тити, а тоді прийде час порахувати і наш наріч скаже тоді своє слово, від якого в Шан- дрови йому полюбим певно не буде дуже дов- ммо.

Пізнійше данишу біль- ше, а тепер

Тутешний.

ВСЯЧИНА. ТАЛИЦЬКІ ВИБОРИ В СТАРИННІМ РИМІ.

Тому, що Італія нахо- дить ся вже в періоді по- вних парламентарних ви- борів, пригадує Італійска преса, які виборчі зичні та надужити пинували вже в часах старинного Риму. Показує ся отже, що га- лицька виборча воєбаса та виборчі диндї в нас є винахлом XIX столїтя, а були вже звичні навіть у старинній історії. Як роз- казує „Квінт Ціцеро“ в своїм „Підручнику“ для досконалих кандидатів, в стариннім Римі були в зви- чаю бенкети, які видавали кандидати на тоєтї манда- ти для своїх вибєзів. То- ді зовсім не требо було, як се робить ся нині на бенке- тах, розвинути свою про- гнєду програму перш ніж ви- бордами; ціла вага була звернена на добір пограв- як пограв ся на бенкеті.

Найцєдрївїшими на та- ких бенкетах показали ся в старинній історії Цєзар та Цюкуль. Цєзар по своїх побїах над Помпєм щоб доповнити цілковите владує Риму, видав для всіх горожан великанськїй бенкет. Цюкуль гостив пер- ред виборами великих ме- шканців столиці, але також мешканців сусєдних сїл. Раз уладив він заїчий зп- рах виборців коштом 56000 драхм. Очевидно, що кошта- тину збільшає ще те, що виборці на пам'ятку при- брали собі золоті і тері- бні дожки, а навіть і сєр- вєтки. Щоби увільнити ся від таких приємностей замовляли кандидати пер- ший мїєскїй кухні. Вони о- пієли вичи вже не жури- ли ся, лиш що найбільше до армії „кельнерів“ до- дали кількох своїх неві- жїк.

Коли однак виваєм бен- кетів ставав через заклан- ніє підприємств шораз дорожшїй, втворює ся звичай, що виборці чо- єляли кандидати в кошичках з написом: „Спортула“. З часом пї- тив вартість кошичка з грошах, а виборці могли кандидати вивести сїмта підприємств. Сей „звичай“ задержав ся в І- талії до нинїшнїх часів.

Чорногорскї звичай На народній Адрїатїк прийшло недавно до такої пригоди: Ой! Адрїатїк жалоє кільканадцять Чор- ногоричів! Тобу! Чим в пляні жди не було лїт- етанку в Дульчіно, Чорно-

Поясненє до ілюстрації. Старинний край в обіймах „Голоду“, який симчасом несе готову „Смерть“. Люді з дрібними дїточками кидують рідну стріху і емігрують до Канади, як тверді і зміна, як вельо, а в якій горить будучина нашого наро- ду. Імігрантів не вїють в отвертих раменах, а мієто хліба даєть в руки шухлю і молот...

горта вїтативними ре- волюерами звернули ся до капітана та загрозили йому смертю, коли не причалить до Дульчіно. Під загрозою смерті капі- тан сповнив їх жаганє і причалив до берега, де Чорногорці вискочили на суку погнїтали.

Кілько коштує поліція в Нью-Йорку.

Мієто Нью-Йорк видає щорічно в мієтї поліції на утриманє сторожів. В сїдухоємі сї, видалки ще збільшає ся, бо началь- ник поліції Вальдо, який дотепер брав 7500 дол. річної платні, зажадав підвищити 7500 дол., зня- мить ся, хоче брати 15000 дол. Крім него зажадали підвищити і двї інші офіці- ри поліції.

Король шурів.

В Парижі жєє якийсь пан Мерет, якого знає ціле мієто під іменем: „король дождів шурів“.

Мерет вповні заслугє на корольєвську гідність. Він не працює так як його то- варїші по фаху, значить ся, не довить шурів в дї- ки, ані їх не трюєть, як роблять другі, а довить їх голыми руками і навіть цілком не забуває. Долоє він на шурів головно по передмієських ринках, а своєю до- бичу продає в маєтїєм дїрків.

Пан Мерет, якого знають майже всі мешканці перед- мієт в Парижі, єдиним і по мієту в дїнім „орґїна- лом“. Він бєвоєв собі цілу громаду шурів, які ніколи його не бєуєкїють і то ва- римать йому в дорозі. Не- раз можна бачити, як по майєручїм улицями мі- єта Мереті у вїхают ся

шурі. Сї довгохвості його приятелі то сидять йому на голові, то на плечах, то ховують ся в глибоких його києнцях, часом де- котрий збиточник шурі зі- скочить на землю та наро- бивши страху між перехо- дящими улицями, вертає скоро назад на голову або плече свого властїєля, та відті немов приглядає ся прохожим та насмїває ся а їх перестраку.

Пан Мерет цілком не зве- ртає уваги на глядачїх на него з подивом про- хожїх, а ідуєч дорогою гласкає своїх „улюбленців“, або картає їх, если його не слухають....

Напад киркового медведя

Крївавий випадок лувчє ся недавно з одним кирко- вим медведем в Бєрбузї. Властїєль пробуваючого там в гостїні кирку має гарного 8-літнього медве- дя. По однім представле- ню завів його до шатра і тримав тут його на лїнві. За медведем пішли шкільні хлопці, котрі також на представленю були без платно. Хлопці почали медведя дразнити. Наста- вляи йому під ніс кусник мяса і в хвилі, коли ме- двідь хотїв його зїєти, хлопці мясо ховали. Се так розлютило медведя, що він з ревом кинув ся на властїєля, вкусив його болючо в руку, а обїєля зїрвав ся з оного, вибіг на улицю, вкусив в ногу 12-літнього учєника.

За медведем почали бігти по- ліційанти і були готові його застрїлити, але медведь тимчасом воїв на мієт і на середній мостї станув, а обїєля положиєв ся. Коли зближили ся люди, медведь став утікати і ніяк не хо- тїв дати ся зловити. Нако- нець привнесли з ширку його катку, кинули до него шухлю і так у- неї бохонець хліба, на ко- трого вид медведице ки- нув ся до катки і так у- дало ся його вїнкти зло- вити.

С. В. КОЗА
НОТАР КРАЕВИЙ — КОМІСАР УРЯДОВИЙ
посїає 10-літню практику в сїрвах криміналь- нїх і цивільних в Старім Краю і в Канаді.
В сїх сїрвах у двїєтьє на адрес:
663 MAIN Str. — першїй поверх,
Phone: Main 4886 і 4079 Winnipeg, Man.

L. C. SMITH & BROS.
машина до писаня.
ДОВГОТРЕВАЛА ЗНАМЕНИТА.

найкраща в сьвітї машина до писаня.
Нановїша конструкція.
Зручна, робить без галаєу, акуратна і трєвала.
The Smith Visible Typewriter Co. Limited
20 Princess Street Winnipeg.
Phone: Garry 4975.

РОДИМЦІ!
Сли хочєте їхати до старого краю, або хочєте єпрєдїти своїх країнів до Канади то приходїть до С. P. R-єкото офієу до головних агєнтів
A. CALDER & SON.
БАНКІР!
663 Main St. Winnipeg, MANITOBA
Ми єпрєдїємо рік річно дїєсні пероди без жадїєї перїєкєдї.
Ми також посїлаємо гроші до старого краю скоро і бєзпєчно.
Ми також вїмїємєм долари на авєстрїєскї гроші і продаємо авєстрї- єскї гроші на авєстрїєскї гроші.
Ми маємо цїаднїцї і прїємаємо гроші від дола- єр до тисячі, і виспєє та платїмо процєнт.
П. А. Караєок є наш зєкр. ємєдєствєтєль.

КАНАДА

часопись просвітна, економічна і політична виходить кожного тижня у вівторок.

Видавці: Руська Видавнича Спілка в Канаді.

Річна передплата \$1.00
За границю \$1.50
Поодинокое число 5 ц.

Адреса Редакції і Адміністрації:
„КАНАДА“
261 Fort Street
Winnipeg, Man.

CANADA

Ruthenian Weekly

Publishers
RUTHENIAN PUBLISHING CO. Ltd
of CANADA
John Sluzar -- editor.

Subscription Per Year \$1.00
Foreign Countries \$1.50
Single Copies 5 ct.

For advertising rates and all business matters address
RUTHENIAN PUBLISHING Co. Ltd.
261 Fort Str. Winnipeg, Man.

УВАГИ.

ЖИМО!

В п'ятницю, дня 7-го с.м. відбув ся в Мінедоза, Ман. великий консервативний мітинг, на яким промовляв прем'єр Манітоби Sir Rodmond Roblin та міністер внутрішніх справ Dr. Roche. На с'ємі мітінгу номіновано також як кандидата на посла з сего округу при слідуючих провінціо-нальних виборах п. В. Б. Вадделі-ого.

Сей мітинг, а властиво промова прем'єра Робліна має прямо неопівнену вартість для мешканців провінції Манітоби взагалі, а ще тим більшу для нас Русинів, що сю провінцію замешкуємо. В своїй бесіді п. Роблін, як представитель манітобського консервативного ряду не тільки дав доказ дотеперішньої доброї управи, поступу і розвитку нашої провінції та користних умовин життя єї мешканців, не тільки запевнив на будуче якнайкращі зарядження, які принесуть величезні користи тутешньому населеню, але окрім сего дав заноручку істнованя нашому народови, признав нам Русинам і прочим народам Манітоби право користувати ся нашою, рідною мовою, нашими школами, нашими учителями...

Промова прем'єра Робліна на згаданім мітінгу, се здоровий політичний лібералізм, які всякими видумками, брехнями та фальшивими донесеннями старались піакопати теперішній консервативний ряд в Манітобі, а самі дістали Управу краю в свої руки та запровадили тут такі відносини як запровадили в Альберті, про що вже всі нераз чули...

Щоби не бути голословними, ми наведемо по черзі уступи з промови п.

Робліна, в першій мірі ті, які нас найближше і найбільше дотичать, а се про справу шкільну, про систему двомовних шкіл в Манітобі. Ось що сказав п. Роблін про двомовні школи;

„Я вже сказав попередно, що велика більшість населня північної части Вініпегу, се люди які прибули сюди з других країв і вони говорять своєю мовою (не англійською). Такий стан річий істнує не лише у Вініпегу але також в різних частях цілої провінції, а навіть і у виборчім окрузі Мінедоза. Ще В. Лорієр, який репрезентував уряд доміні-яльний та К. Сіфтон, що був представителем провінціо-нального уряду в Манітобі, самі уложили і затвердили в шкільнім акті право, яке установляло шкільну систему, знану нині під назвою двомовних шкіл, — яка полягає на тім, що учителі, які мають учити тих дітей, що не уміють англійської мови, повинні учити дітей в їх рідній мові так як і в англійській, — а таких двомовних шкіл ми маємо нині сотки“.

„Наші приятелі-ліберали, котрі самі суть відвільними за згадану (двомовну) шкільну систему, в протягу послідних 12 місяців почали з завзяті і ненавистю нападати на говоряче чужою (неанглійською) мовою населеня яке старас зужиткувати і використати двомовні школи для двоєких цілей; а се для здобуття образованя і для вичученя англійської мови. Вони (ліберали) ганьблять ряд через цілий тиждень, в понеділок рано починаючи (ганьбити), а в суботу вечером кінчаючи, зате, що сей ряд не хоче переслідувати карати дітей тих родичів, які говорять иншою мовою, а не англійською.“

Із заявляю тут від уряду провінції Манітоби, як рівнож від консервативної партії, що ми ніколи не будемо переслідувати або карати Русинів, Німців, Французів, Поляків і прочі народности, які прийшли до Манітоби, які оселили ся між нами і, які суть добрими громажданами“.

„Ми їх сюди запросили, ми їх потребуємо для розвою нашого краю, а вони повинують ся нашим законам та приноровляють ся до наших обетавин життя і то пересічно далеко скорше, ніж би се потрафилан зробити ми (Англії), еслиб знайшлись в подібнім положеню. — Вони (себто Русини і другі народности) бажать дуже охотно вичучи ся англійської мови і кожний (англійський) учитель, який познакомив ся з сям питанням близко певно скаже, що найлекшою і найліпшою методою вичученя дитини англійської

мови, є метода ужитя рідної мови тої дитини. — Із повторяю ще раз, що ми не єміємо Русинів і другі народности переслідувати і карати! Знова-ж пани ліберали говорять, що вони будуть се робити. Ліберали заявляють, що право, яке вони установили, мусить бути змінене та що форейнерам треба заборонити уживати рідної мови до вичученя англійського языка“.

— Далше говорив прем'єр Роблін, що подібні закиди, якими тепер послугують ся ліберали, ганьблячи манітобський консервативний ряд та чужинців, — роблено ще в році 1889 проти п. Олівера Мовата його правительства. Сі закиди роблено тоді, хочти заборонити дітям французьких родичів послугувати ся рідною мовою до вичученя мови англійської. Пан Олівер Моват, скоро тільки зроблено проти него закид, вибрав комісію, яка складала ся з визначних і розуміючих річ людей, а яка мала справу розслідити. Комісія ся розслідила справу двомовних шкіл і прийшла до заключеня, що хотий в двомовних школах уживати в більшій часті мови французької, однак вислід такої науки був задоволяючий, бо діти всегда доходили до знаня і присвоювали собі англійський язык. — Згадана комісія прийшла до заключеня і заявила, що: „не можливо є учити дітей виключно по англійськи, котрих родичі не говорять сею мовою, та котрі то діти не чують у своїм домі і одного го англійського слова — треба отже таких дітей учити по англійськи при помочи рідної мови“.

Сам Олівер Моват дискутуючи над сею справою в парламенті, сказав, що він є за тим, щоби в школах уживано мови англійської, однак єї бажаня і стремління мусять мати певні границі. Говорючи про сю справу, сказав Олівер Моват слідуючі слова:

„Де дитина не розуміємо ви англійської, а мовою як єї, так єї родичів і товаришів є французька, тільки у французькій мові можна подавати всякі початкові інструкції і поясненя. Коли діти розуміють і говорять тільки мовою французькою, се є найліпшим доказом, що їх повинно ся учити тільки по французьки. Можна бажати собі, щоби вони, для власного їх добра, учились по англійськи, однак твердити, що вони мусять говорити по англійськи, підчас коли вони сеї мови не розуміють се сто саме, щоне позволити хлопцям іти над беріг ріки, доки не навчать ся плавати“.

Дістаньте безплатну ФАРМУ

В ВЕЛИКІЙ КАНАДІЙСЬКІЙ ПРОВІНЦІИ

МАНІТОБІ

ДЕ

панує добробит.

Манітоба є славною через свою богату землю, котра родить найкращу пшеницю в сьвітї, а також і всяке друге збіже — овес, ячмінь іт. п. — і найкращу огородину в сьвітї.

Манітоба була першою провінцією Західної Канади, що привабила поселенців, а будучи найдавніше заселеною она дає нагоду до успіху своїми школами, телефонами, дорогами і т. п.

Кожний фармер, що займає ся мішаним господарством і плекає худобу, безрого, вівці і коні, або огородину і молочарські продукти, має найбільший ринок в Західній Канаді. Все що фармер продукує зараз закупує ся і завжди по добрій ціні місцевими купцями

Безплатні Гометеди, що складають ся з 160 акрів, роздають ся поселенцям Урядом і багату Русинів розпочали фармерство на єїй землі і тепер стоять на добрім становищі.

если хто не хоче зараз розпочинати роботи на своїй фармі доки не зрозуміє обстановки краю, той може легко знайти роботу на якій будь другій фармі за добру платню. Опісля набувши практики може мати свою власну фарму.

Манітоба має ще досить місця на тисячі поселенців, бо Манітоба є дуже велика країна, рінна кільком европейським провінціям злучених разом. Приходить до Манітоби і будьтене залежними.

Напишіть ще нині за гарною ілюстрованою книжкою про Манітобу. Она вам буде вислана БЕЗПЛАТНО если ви напишете до:

Department of Agriculture Winnipeg, Manitoba, Canada.

Навішні повисні слова, які були сказані представителями сеї провінції ще кільканадцять літ тому ввад, перейшов знов п. Роблін до теперішнього становища шкільного питання та виховавчої системи в Манітобі і сказав: „Департамент шкільництва в Манітобі видає тисячі доларів та всякими можливими способами дбає про образованя і то в першій мірі між чужинцями, так, щоби діти могли образовувати ся і вичучити ся англійської мови і я значаю сей факт, що кожний учитель в двомовних школах є змушений учити англійської мови так добре, як лише може, маючи взгляд на вік і умову спосібності дитини, а результатом такої науки є се, що дитина покінчивши школу, говорить по англійськи цілком перфектно.“

Як бачимо з повисене наведеної бесіди прем'єра Манітоби і лідера консервативної партії в єїй провінції, сир Робліна, то справа шкільна, справа двомовних шкіл і науки в єих школах представляє ся цілком не так, як про се говорили і говорять ліберали, а навіть деякі „наші патріоти“. — П. Роблін став відважніше в обороні наших шкіл та нашого населеня, як самі крикливі патріоти, які в своїй облуді боять ся заглянути правді у вічі, боять ся сказати по котрій стороні правда та все вишукують якась „але“.

В супереч ліберальним крикунам шовіністам, прем'єр Роблін признав Русинам право істнованя, право користувати ся рідною мовою, школами і учителями і Русини повинні сям користуватись, поспираючи тих, котрі нам стоять прихильними, котрі вступають в нашої обороні, а се — консерватистів!

КРУТИ - ВЕРТИ, А ВСЕ ТАКИ ПРАВДУ СКАЗАТИ ТРЕБА.

„Політик“ „Х.“ з Укр. Голосу наговоривши цілу коницю фраз про партії, та про те, що в людей, які складають партію, є блуди, говорить так в однім місці:

..... треба завжди мати

бачне око на те, що хто робить, треба не хвалити єї сліпо, що єсь се твоє, а се моя партія, найліпша, найсправедливіша, але пам'ятати, що є святих нігде нема. Хто нині добри, може стати завтра злим, тому не можна судити партії по імені, але по роботі.“

Очевидна річ, що з сими цілковито годимо ся, бо се є певне, що святих нігде нема, та що весели лущають ся блуди.

Та „політик“ з „У. Голосу“ дійшовши вперед до заключеня, що „святих нігде нема“, троха повисне виходить „святых“, а тим сьвятими є ось хто:

„Та можуть бути люди, що стоять осторонь партій а хвалять кожду партію, коли є за що, а таксамо ганьять, коли котра на се не послужить. Се не партійні люди, бо они в добрім кожній партії раді, а в злім нікому.“

Цікаво знати, если, після думки „політика“ з „Укр. Голосу“ святых нігде не-

Dominion Ticket Office

703 Main Str. Winnipeg, Man.

Phone: MAIN 2681

ПРОДАЄМО шіфкарти до із стірого краю по найнижчих цінах.

ВИСИЛАЄМО також гроші до Австрії за оплатою лише 2 центів за кожний долар.

ПЕРЕСИЛКИ телеграфічні доручаємо сєйчас, за оплатою \$1.50, без огляду на те, яку суму пересилає ся.

ма, яким чином етануть сьвятими згадані люди не паргійні, які будуть хвалити за добре, а ганити за зло. Після нашої думки, як рівноцісно цілі першого висказу „політика“ з „У. Голосу“, що всі люди і партії мають блати, — виражені „політиком“ з „У. Р.“ „святці“ можуть так само помилитись і хвалити за зло або ганити за добре, або прямо мовчати, щоби людям не сказати правди, та не показати свого правдивого лиця, як се роблять н. н. політики з У. Голосу.

Перечитуючи далі стрічки статі д. „Х.“ в „У. Голосе“, доходимо врешті до клубка і находимо „святців“, які мають бути взірцем самого добра і користі, а сьвятцями сими мають бути „політики“ від „У. Голосу“, бо д. Х. говорить, що їх цілю має бути — „уєунути веяке лихо, заправодати цдрави відносини.“

„Сьмішно нам з „логічних“ виводів д. „Х.“, який зі своєю Ко. робить себе взірцем доброти, хоче ганити блати яких допускають ся другі люди, та хоче запровадити „безблудну“ роботу, допускаючи рівночасно в одній, невеличкій зрештою статі стільки логічних блудів...

„Ікарю, вилич вперед самого себе“, отже стару „політику“ повинні вперед захити політики від „У. Голосу“, а оцілі нехай забиратимуть ся вже до лічехи та вишукування блудів у других...

В минулому числі „Канади“ ми, пояснюючи становище партій консервативної й ліберальної до нашого населення в Канаді, сказали, що „У. Голос“, як народна газета, повинен і мусить сказати „так“ або „ні“ — „зле“ або „добре“... Та політики з „У. Голосу“ вмісто відповісти щиро і отверто, крутять і вертять, щоби тільки не сказати правди, щоби не признати нам слушности, а рівночасно мають лице говорити, що хвалить за добре...

Пан „Х.“ пише в однім місці що партія ліберальна й консервативна є одна кові, бо каже, що „обі не переважали одна другою“. Значить ся, що після думки н. „Х.“ все одно для нас; чи ліберали не дозволяють нам уживати різної мови, чи знов консерватисти дозволяють... Як з школою, так і без школи, як з своїми учителями так і без учителів. Таку думку проповідують (хоч може і несвідомо) „політики“ від „Укр. Голосу“.

В дальнім місці знов пан „Х.“ спускає троха з тону та говорить, що „на безрибю і рак риба“, а „з двох лих належить вибрати менше лихо“. Цікаво-б лише знати, що п. „Х.“ уважає за те менше лихо, яке нам має стати ся? Чи, принагідково, не затримане консерватистами двомовної системи в Манітобі та уживане в сих школах нашої рідної мови?

Та хоч як політики від „Укр. Голосу“ крутять і замилюють людям очи

то все таки вони мусять сказати отверто, з ким і кого при слідуючих виборах Русини мають пошпирати: консерватистів чи лібералів?

„Ліком“, яким „Укр. Голос“ викручує ся, ніхто не буде задоволений.

Новий винахід п. Жеребка.

П. Жеребка, що полишив по собі в Канаді пам'ять вельми заслуженого мужа, першого публіцисти України, що заговорив про наші культурні справи у „Фрі Прес“, якого Канада виражала до рідного краю, аби він вернув по якимось часі канадійським Костем Левницьким — не завів надій приятелів. Він зробив не звичайне відкриття, як сласти Україну Football — ось сей чудовий лік. Він же не дармо кілька літ бігав за мячем, копав його так рівно, що ледви переліз через ослачий міст, яким виїшов невестат найбільшого Кічадо-Українця. Не дивниця, що тепер, ходячи по стрийським парку у Львові і бачучи, як на лавках білі студенти томлять ся над Тодитом, як се він пише настривив ся що вікнці і йому доведеть ся поспадати над книжкою, аби зрівнатись значем з галицькими гімназистами і пустив ся на міркованя хитрого малороса. Книжте, каже, книжку, вирукуйте на зелену траву ви дурники і ви старі дурні що мучите ся бюрах, станте муж при мужови, валіть ногами у мяча, а розпадуть ся кайдаки і встане вільна Україна.

Цікаве і се, що „Малляче зеркало“ досягло сего пана аж у львівським забавовім парку і поспеуало йому гумор... Отже до галерії типів як: Крат, Глова і Гикавий допасаував ся ще один оказ, Удар об стіл, а ножиці все озвуть ся...

Ну-ну, приємно нам буде зі собою поговорити.

Носив вовк — понесли й вовка.

Часопис „Новини“ доносить, що почмайстер на Вегревіл носварив ся з п. Пегром Зваричем, — знаним нотарем і ліберальним прихильником на Вегревіл. Річ ходила о 30 центів, які вегревільський постмайстер був винен п. Зваричеві, та на домаганя Пегра не хотів їх віддати. З „білки на язик“ прийшло до білки на кулаки і почмайстер (Англік) пілбив троха очі та закровавив лице Зваричеві. Зварич подав почмайстра до суду, однак ніч не скористав. Почмайстар всему заперечив і Петро лишив ся без сатисфакції.

Хоч як неприсмно нам згадувати про сю, немилу для п. Зварича пригоду, мусимо однак сказати, що „трафила коса на камінь“, бо п. Петро Зварич любив нероз „хвалити ся“ своїми кулаками, а ще тим більше, коли подибав слабшого від себе противника.

МАЛПЯЧЕ ЗЕРКАЛО.

(Листи з Канади і про Канаду до „Канади“) VI. Лист.

Горі іміем серця!

Признаю ся, що не люблю читати часописів. Від часу, як я був редактором часопису „Сім побідим“, як я мусів читати 50 ріжних дневників, що про ту саму справу говорили на 50 ладів, подавали ту саму новинку в п'ятдесятях сорочках, від часу, як я що тижня мав пересічно по п'ять процесів, від сего часу я так зненавидів часописи, що благословлю своє щасливе положене, яке мене звільнює від читаня дневників. Бо від сеї хвилі мені прибуло 15 фунтів на вазі, я заціткав свої нерви, а що найважніше — я знов повірив в етику, повірив в правду і набрав охоти до життя.

Ще раз признаю ся, що не люблю читаня газет. І тому, утїкаючи з рідного краю між людьми, яких мови не розумію, я тим самим асекурував ся перед часописями. А щоби вороги не могли мене пересладувати, насилаючи мені наші часописи, я утік інкогніто і не подав своєї адреси навіть рідній жінці. Щось зо два тижні т. зн., як довго був я на морі, я був безпечний. Та скоро тільки я оєвів в однім місці на континенті, сейчас на мій спокій, на мое здоровле, на мою віру в людей, а може і на мое жите зробив замаж якийсь тяжкий ворог, якого я доси не міг вислідити. За кожним разом, як виходжу, або вертаю додів, на порозі моєї хати здаю газету.... На щасте, мій невідомий мені ворог не осягнув цілі. Се англійські часописи і я спокійнїсьенько відкопую їх з порога на вулицю, лишаючи приємність їх читаня версіям і волоцюгам-собакам. І регочу ся в душі з мого завязтого ворога. Та лихо не спить.

Маю крім сего скритого ворога цілу армію отвертих ворогів. Се мої земляки в Канаді, з яких кожний є або редактором, або співробітником, або співвласником, або донисувателем, або кольпортеєм, або вікнці симпатиком якоїсь газети, видаваної на мові мені вчаси зрозумілій, котра має назву канадійсько-української мови.

Аж сі вороги доїхали мені кінця....

Куди не повернусь, все один з сих моїх гонителів забіжить з заду і ветромить мені в кишеню свою газету так, що вертаючи додів, я все обтяжений сям паперовим добром до сего степеня, що мої сусіди, не знаючи моєї професії, стали мене вважати власником газетирського бюра, або бодай рознощиком газет.

Але се щойно полорина лиха.

Шанонний читач міг замітити, що я дотепер зовсім не говорив на тему намічену в заголовку сего листа, і вже побояюсь, що стріву ся з закидом, що не говорю до річи. А се був би для мене вельми болючий удар, бо тим самим я зрівнав би ся з усіми тутешніми бесідниками, яких я мав нагоду й щасте до тепер чути. Отже приступаю до річи.

Часописів, що рсанихали мені кишені, я все таки не читав. Аж одного разу, викидаючи з кишені докоша два тузини сеї літератури, я кинув на одні примірник оком і переборював себе, а добув ся на героїзм. Перед моїми очима стояв заголовок новинки: „Вісти з Запорожя або Геройські подвиги наших земляків у Вініпегу“.

Заголовок мені подобав ся і я став читати далі: „Вчера о півночі 5 наших земляків побито ся з мурином Діком о дівчину родом з південної Африки (їмя сеї еше нам невідоме) і віднесли над противником повну побіду, бо його закололи ножами. Всіх героїв арештовано і відставлено до кору. Так слава про нашу відвагу і силу тріумфує навіть і за океаном“.

Вістка мені подобалась і я перекинув листок та став читати далі:

„Знов нова жертва англійського насильства над нашим бідним народом“.

„Вчера тутешній суд видав вирок на нашого земляка Н. Н. на повішене. Невинна жертва впаде жертвою англійської нетолеранції, бо Н. Н. лишень дозволив собі на жарт і заколов на вулиці Ruthenian ave. пол'ємена.“

Се вже пятій вирок смерти на нашого земляка в сїм році в нашім місті.

Шалїйте тирани!

Низше вичитав я таку новинку:

„Благородна і нетитуцїя“.

„Останньої суботи вініпегська поліція замкнула в арештах 77 наших робітників за пятітну. Сім разом щасливих, що в часі безробітїя дістали безплатне удержане, зменшилась о 15. — Новий доказ неприхильности правлячих чинників до нашого народу“.

Читаю далі:

„Місцеві вісти — Модерні подружа“.

„Звісний діяч між нашими робітничими організаціями, соціаліст — імйрек Крутїй після сїм час сего пожитя з жінкою т. зн. трїлітній період (бо на протяг такого часу звінчав ся він зі своєю бубною жінкою) і справивши товаришам і жінці прешальний пир, розирашав ся на їм зі своєю сдруженою дуже середньо поручаючи єї і троє діточок опіцо ксмуви. Вдовоно знопїкував ся покишо товариш Наймил, а діти відвезено до заседеня для сїрїт і завідів. Vivat sequens“!

„Добрий бізнес“.

„Вчера видїл „товариства Катавїя“, що удежував українську школу сего імени, зажакав в канцелярії нотаря Нечитайла контракт, на сесті сїм відпродав школу при Burrows str. ч. паїц. суд. 1777 явдівській комунї на синагогу. Видїл продав школу за 13 сот (вони коштувала 45 сот) і якусь часть прїхслуж жертвував на добродївї цілі. Честь сїму за се!“

„Зкультурного житя канад. України“.

„Минулої недїлі устроено заходом комітету літературний вечір у „Walker Theatre“ на дохід хорого письменника у Львові. Публіка дописала, бо зібрало ся аж 5 тисяч учасників. Хор під батузю звісного правного дїрїента Деринеса відсїлїл прїсїтїту пісню: „Мир вам братя“ а відтак наступїл відмїтї. Недорода про літературну діяльність звідного хорого письменника. Однак з огляду на сїзачену пору двї третини слухачів опустили сьало, та мимо сего зібрано між оставшїми ще 5 дол. і 55 цент., якими по доданю 35 дол. 45 цт. з книжвї комітету зазначено сьало.“

Ветун, як звичайно в недїлю, був вільний“.

„З судової сали“.

„П. Крат, звісний заслужений діяч як змьєсїтїй організатор і справдїний добродїй робітнїк і вичочив процес редакції „Канад. Сїч“ за сїсїтїту, в якій кинула згадана пмата на него клевету, будїмо він з товаришами, що творили „Раду Сїмох“ (дуає гарна назва!) присвоїв собі півчехїа тисячї, зібраних на ратованє Мїрослава. Свідки вказали невинність Крата і Коми і редакція „Канад. Сїч“ засуджено на грошеву кару“.

„Ще про Крата“.

„Тов. Крата, його партїйник і сьєм Радї Сїмохї нанисав в тїжє „Канад. Сїч“ допись, де виказує, що Павло, хоч він і очистив ся перед судом, все таки „замочив“ руки у фондї „на ратунок Сїчинського“, бо він один з „Радї Сїмох“ знає се з конкретного жєрєла.“

Крат у відповідь на сю нову клевету відсїлїє у своїм „Смаровїлї“, що Залїч чїлїї мєвїтї ся на вїм за се, що він і дав йому з сего фонду тільки \$700., 2. що він віддав йому грошї, які згаданїй клеветник, зрадник і сукин-син (sic!) вкрив з партїйної каси, призначеної на закупино взїрдевої партїйної фарми“.

„Новий наш культурний здобуток“.

„Сеї недїлі висвїятїв наш архипатрієх Макарії 15 нових сьвїячеників, переважно углекоїв з Альбертї, для нашої пезалежного, або прєзбітерієвської церквї. Горї іміем серця!“

„Радїсна вістка“.

„Вчера депортовано з Вініпегу до старого краю 5 тамошнїх академиків, що прїїхали робити конкуренцію нашим старим діячам.“

Котюзі по заслузі...“

Та бачу, я стаю нудним, бо передрукоюю вісти, які кожний знає з газет вже давно. Але я так захопив ся сими симпатичними новинками, що мусів їх перед кимнебудь повторити.

На закінченє скажу лиш се, що овочем сеї лектури було мое заїнтересованє тутешнїми часописями і що від сеї пори я кинув ся з жаром до читаня сїх незвичайно цікавих журналів так, що нинї я вже досить добре поїнформований про культурне і національне жите наших канадійських їмігрантів, і про її замагя, дотеперїшнї і будучї культурнї здобутки, що певно будуть незвичайно великі і гарні.

Най Бог благословить ваш чесвий труд і стардечнї земляки мої любї і великі подвижники!

(Дальше буде).

Замовляюча картка на „Канаду“.

Ruthenian Publ. Co. Ltd.
261 FORT Str. Winnipeg, Canada.

Прощу о вислалку менї „Канади“ почашнї від.....

Імя.....

Адреса.....

Почта.....

Преклонїте ся до картку і місце лїтїна адресу: „CANADA“ 111 Fort Str. Winnipeg, Man.

Dr. B. GERZABEK

Одинокий Русский Лікар зі Старого Краю в Канаді. СПЕЦІАЛІСТ ВІД УСІХ СЛАБОСТЕЙ

Приймає хорих дома під ч. 413 SEI, KIRK AVE на roof Salter & Pritchard від год. 1-3 по полудні і від 9-10 вечером. Telephone: St. John 896 як також WINNIPEG, MAN.

Місцеві вісти.

Передвиборчий мітинг.

Минулої п'ятниці вечером відбувся передвиборчий мітинг податковців п'ятої варди, на якому алдерман 5-ої варди, п. Т. Стефанік здавав справоздаче з своєї діяльності в міській раді, а рівночасно заявив, що не буде більше кандидувати на алдермана, через те і проситиме вибрати собі нового кандидата та, як слід, понерти його під час виборчої кампанії, що би не утратити, вже раз здобутого нами місця в міській раді. Після сього справоздання приступлено до вибору виборчого комітету, який має порозумітися з комітетом польським та іншими, а якщо мають сильно вибрати кандидата та постаратися о його вибір.

Зауважити належить, що на мітингу сім, як також і пречих, які нераз відбувають ся, забірають багато людей, які справи цілком не розуміють, та плетуть дурниці, забираючи лише даром час та нерви пильнячи слухачів. Добре було, щоби на будуче, люди, не розуміючи справи, мовчали та слухали, що скажуть другі, а тим самим і научилися що і де треба говорити та як заховуватись.

Брехня чи незнане?

Суботнійша „Фрі Пресс“, подаючи всієї вістки про Поляків в відділі т. зв. „Polish Review“, напечатала як (3) мільонів) Поляків на кулі земській. Ми знаємо знов зі статистики, що число Поляків не перевищує 21 мільонів, значить ся, що „мури“ редактори „переворнули“ на цілих дев'ять мільонів. — Ми не маємо нічого проти того, щоби Поляків було навіть не 30 а цілих 300 мільонів, але, щоби то тільки було правдою... Однак таке „берборщене“ додаване, яке находитиме у „Фрі Пресс“ свідчить або про велику „нулю“ в голові п. п. інформаторів і редакторів „Фрі Пресс“ або про обчислену брехню, при помочі якої деякі одиниці або гуртки бажать досягнути певну ціль... Ми знаємо з досвіду, що в багато случаях подібну „брехню“ чи там „незна-

не“ робилось і робиться коштом нашим, на шкоду Русинів — через те і проситиме ложну цифру, — хоч би тільки в інтересі самої правди...

Наука нотів.

Товариство „Боян“ у Вінніпегу уряджує у вівторок вечером кожного тижня науку нот. Вступ вільний для всіх. Кождий отже хто бажає научитись нот і опісля уміти з нот співати, нехай приходить у вівторок вечером, о год. 8-ій на лекції. Наука відбувається в галі коло незалежної церкви, при ул. Мекгрегор. — Веі охотники повинні прийти ходити вже тепер на початкові лекції, бо опісля, коли наука поступить далі, гляжше було арозуміти відразу те, що було викладене перше.

Минулого четверга, на засіданні комісії здоров'я в міській раді, під час обговорювання деяких санітарних справ та діяльності міських інспекторів, алдерман 5-варди п. Стефанік звернув увагу на се, що в багато случаях інспектори надуживають свого уряду та входять до хат пізно вночі, перериваючи людям спочинок; — він говорив, щоби час контролю обмежити так, щоби інспектори не входили до хат по годині 12-ій вночі, а головню там, де мешкають бідні, які містять ся в купі не задля диску, а з причини нужди і недостатку.

На се внесене відповіди Дуглас, кажучи, що обмежи в час контролю інспекторам здоров'я неможливо, бо власне по годині 12 можна в дійсности переконатися ся, як властиво річ мається та що інспектори знають добре „свої місця“, не надуживають своєї власти та ніколи не навідають невизнаних.

Після сього послення внесене п. Стефаніка усунено і справа з інспекторами позістала при старому, а всі незадоволені мусять застосуватись до міських прав, коли хотять оминуть всякі можливі неприємности. —

Генерал Бут у Вінніпегу.

В суботу прибув до Вінніпегу голова Салвей-

шин Армі, генерал Бут. Тисячна товпа народа привітала його на залізничній станції, та відпровадила в міралі до Сіті Гол. Перел Сіті Гол-ом на уллиці Кінг повитав генерала Бута, в заступстві майора Дікова, контрольор Кокбури, котрий представив йому всіх присутних членів міської ради та впривадив до середини, де гість подякував всім за щире і сердечне привітане — а опісля удав ся до місцевих організацій Салвейшин Армі.

Віче! Віче!

Дни 16 листопада з. р. відбудеть ся год. 2 в театрі Leland на Селкірк аве віче в важкій церковній справі.

Кождий Українець, греко-католик, має явитись на сім вічу.

Комітет.

З КАНАДИ.

Буря на озері Супіріор.

З кінцем минушого тижня повстала велика буря на озері Супіріор, яка унеможливила плавання та приневолила всі пароплави схоронити ся до портів. Вихор дув зі шквирною силою 66 миль на годину. Рівночасно упав великий сніг, який покрив береги озера на 18 цалів грубоверствою.

Сіпіярська компанія

будує багато нових залізничних ліній. — Про розвізні заходи провінції Канади, та скорий зріст тутешних містечок, найлініше вказує ся обставина, що сіпіярська компанія почала в останнім часі будову багатьох нових залізничних ліній, причиною чим самим до розширення торгівлі та збагачення догичних околиць.

Упавши до пивниці забила ся.

Пані Піл, що мешкала на Тейлор уллиці в Селкірк, Ман, приготовавши вечеру для гостей, полишила отворені двері від пивниці, а забувши про се, через неуввагу упала в сточу отвором пивниці, і забила ся на місці. Завізваний лікар не міг нич вдіяти і тільки експезтував смерть від потовчення.

Міністер Бойл покараєний.

Поліційний суд в Едмонтоні засудив на 5 доларів кари і кошта знашого русинода, міністра Бойла в Альберті, за те що не уживав світла Вікінутий

при своїм автомобілю, наражаючи тим способом на небезпеку потовчення або й смерті подорожних.

Арештоване вломників.

Поліція в Саскатун, Саск. арештувала в четвер минулого тижня 1, Скарта і Келлого, які єуть членами шайки вломників, що від довшого вже часу пошуквалися своєю „штучкою“, та розбивали каси по різних містах західної Канади. Оба арештовані були усружені від стін до голови. Знайдено при них великих розмірів револьвер, багато набоїв, динаміт та нітроглицерину. Поліція догадує ся, що оба арештовані були учасниками вломів яких недавно докрано у Вінніпегу.

Оба жартували.

В Потевіл, Па. мешкає двоє сусідів. Одному з них, Оделосови, украденою одної ночі 26 курок і 6 качок. Коли він рано увійшов до курника, зауважив крадіж, рівночасно однак найшов на землі мошонку, в якій находило ся 250 дол. грошей і пошквтоване на зашачений податок, з якого довідався, що злодієм його курок і качок був не хто другий, а його сусід. Коли знов сусід довідався, що Оделос знайшов його гроші зажадав їх звороту, кажучи що ціла справа з крадіжкою, є собі тільки звичайний жарт. Оделос однак не хоче віддати грошей, говорячи, що гроші затримав для себе також для жарту. Оба віддали тепер справу суду, скаржучи себе, один за затримане вийденних грошей, а другий за крадіж курок.

ЦІНИ ТОРГОВЕЛЬНІ У ВІННІПЕГУ.

Table with 2 columns: Commodity and Price. Includes items like 1' нортен, 2 .., 3 .., 4 .., 4: 1 уінтер, 4: 2 уінтер, 4: 3 уінтер, 4: 4 уінтер, Овее, 4: 2 білий, 4: 3 білий, 4: 3 Сер. Зах., Екетра на пашу, На пашу ч: 1, На пашу ч: 2, Ячмінь, 4: 3, 4: 4, Вікінутий.

ПОЗІР! ПЕРШИЙ РУСЬКИЙ СКЛАД вина, пива, горівок і всяких других лікерів під назвою "ОРЕЛ" отворено сими днями на 175 HENRY Ave. в Winnipeg. Просимо отже запам'ятати нашу адресу і при наголі нас відвідати — познакомити ся з нами. Ми зі своєї сторони будемо старати ся вдоволити всіх наших краянів Русинів, які певно замість підшпирати чужого, шпируть свого земляка. Напитки в нас ріжнородні і перворідної значимости — зрештою самі се побачите, коли зайдете і сиробуете. На весіля і забави нашим краянам вислаємо замовленя на фарми. Колий зайдете, то опісля певно розкажете про нас і своїм знакомим. Дякуючи наперед за ласкаву панять, остаю з поважанєм Alexander Roshko. 175 Henry Ave. Phone Main 1757 Winnipeg, Man.

CANADIAN PACIFIC to EUROPE. Знижена ціна ДО КРАЮ 3 Прості Лінії Кораблів 3 до Liverpool, London і Trieste. Шифкарти у всіх агентів J. S. Carter, General Agent 210 PORTAGE AVE. WINNIPEG.

HUGH D. CUTLER АДВОКАТ. Полагаджує всякі справи. Ві всяких процесях удавайте ся до нього. Phone M. 2038 306-7 Nanton Bldg Winnipeg, Canada.

Канцелярія Нотаріяльна. Сяи хочете купити шифкарту до або зі старого краю. Виміняти або післати гроші до краю. Продати або замінити фарми, гали, лоти, або виробити позачку, або сям хочете полагодити яку справу старокраєву або тутешню, то у дайте ся до нас з довірем, а ми вас обслужимо чесно, совісно за уміркованим винагородженєм. В нашій офісі працює Українець, котрий має судову практику в старім краю. Пишіть або приходіть на адресу: Fenson & Schiller НОТАРІ КОМІСАР УРЯДОВИЙ 854 Main str. Winnipeg, Man. Phone St. John 162.

ВАЖКІ ПОСТАНОВИ ПРИ ПИСІВ КАНАДІЙСЬКИХ ПІВНІЧНО-ЗАХІДНИХ ЗЕМЕЛЬ. Котра будь особа, що є головою родини, або будь-котрий мущина, що має скінчених 18 літ, може взяти гомстед чверть секції, вартісних земель в Манітобі, Саскачевані або Альберті. Аплікант мусять явити ся особисто перед Домініон Ленас агентом, або в місцевому агента дотичного дієтрікту. Впис через заступництво можна полагодити

в кожного агента на даних услівях, з батьком, матерію сином дочкою, братом, або сестрою тожог гомседовця.

Обовязки: мешкати шість місяців і управляти фарму кожного року 6 місяців протягом 3 літ. Гомстедовець може мешкати дев'ять миль в віддаленю свого гомстеду на фармі, що найменше 80 акровий його посідання, або його батька, ветири, сива, доньки, брата чи сестри.

В декотрих дієтріктах гомстедовець добрих обставин може купити одну четверту секції, що принає до його гомстеду. Ціна 3 дол. за акер.

Обовязки: Мусить мешкати кожного року 6 місяців до 6 літ, почавши від дня взятя даного гомстеду (виключаючи час, в котрім старати ся треба о патент) виробити 50 акрів.

Гомстедовець, що післав права має в посіданню гомстед в данім дієтрікті.

Обовязки: Мусить мешкати кожного року 6 місяців через 3 літ виробити 50 акрів і побудувати дім за 300 доларів.

W. W. CORY DEPARTMENT OF THE INTERIOR OTTAWA, ONT.

ПЕРШИЙ РУСЬКИЙ СКЛАД ГУРТОВИЙ товарів повивчих і масарєсних виробів в Вінніпегу. На замовленє з котрих вислаємо найлучші масарєсні вироби, як: ковбаси, шинки, солонина і пр. Найліпші крупні дістанете у нас. Вислаємо провіант на секції по голаєй ціні. Замовленє приймаємо в цілої Канаді. По отриманню ордерів і грошей вислаємо замовленє негайно. Приймаємо всі фармерські продукти як: сир, масло, ліпці, як рівнож кури, свині і пр. Пишіть сєйчас до: W. CHLOPAN, 590 Burrows Ave. (CHLOPAN'S BLDG.) Telephone: St. John 130 Winnipeg, Man.

УВАГА! СПРАВИ СТАРОКРАЄВІ! В старім краю залагоджуємо справи нотаріяльні і адвокатські. Веі старокраєві процеси перебирає мій брат Д-р Зігмунд Варшавський адвокат в Австрії і ми ричимо за солідне переіроваженє. В Канаді купуємо і продаємо лоти, доми і фарми, продаємо шифкарти на вайліпні корабельні лінії до краю і з краю сюди. Виробляємо асекурації від огню, на жите і др. Запишіть собі наш адрес! МІЖНАРОДНА КАНЦЕЛЯРІЯ ЕДВАРД ВАРШАВСЬКІ і Ска. 834 MAIN St. Phones: St. John 1562 & 1664 WINNIPEG, MAN.